

بررسی و اولویت‌بندی عوامل موثر بر هزینه در صنعت ساخت و ساز با بکارگیری روش دیمتل

حسن دهقان دهنوی^۱، حمیدرضا خواجهگی^{۲*}

۱- دانشیار مدیریت تولید و عملیات دانشگاه آزاد اسلامی واحد یزد

Email: Denavi2000@Yahoo.com

۲- نویسنده مسئول*: دانشجوی دکتری مدیریت صنعتی (OR) دانشگاه آزاد اسلامی واحد یزد

Email: Khajegi@yahoo.com

چکیده

هدف از این پژوهش شناسایی و اولویت‌بندی عوامل موثر بر هزینه در صنعت ساخت‌وساز با بکارگیری روش دیمتل (مطالعه موردی: پروژه های ساختمانی در مشهد) می‌باشد. روش پژوهش حاضر از نوع توصیفی-پیمایشی می‌باشد. جامعه آماری پژوهش شامل ۱۶ نفر از خبرگان صنعت ساخت و ساز شهر مشهد و اساتید دانشگاهی (۱۱ نفر از خبرگان مدیر صنعت ساخت و ساز و ۵ نفر خبرگان و اساتید دانشگاهی) می‌باشند که به روش تمام‌شمار مورد بررسی قرار گرفتند. جهت شناسایی عوامل موثر بر هزینه در صنعت ساخت‌وساز با کمک مصاحبه با خبرگان و تجربه محقق و همچنین مقاله آقای چانگ (۲۰۱۳) انجام گرفت که دارای ۳ بعد (قوانین، نوسانات بازار و مدت زمان انجام پروژه) و ۱۹ شاخص می‌باشد، برای سنجش تاثیرگذاری و تاثیرپذیری هریک از ابعاد نسبت به یکدیگر پرسشنامه‌ای از ابعاد مذکور بر اساس تکنیک دیمتل (DEMATEL) طراحی گردید و با نرم‌افزار BT DEMATEL SOLVER مورد تحلیل قرار گرفتند. نتایج پژوهش حاکی از این است که عامل نوسانات بازار بیشترین تاثیرگذاری و زمان انجام پروژه بیشترین تاثیرپذیری را دارا می‌باشند.

واژه‌های کلیدی: صنعت ساختمان، هزینه، تکنیک دیمتل.

۱- مقدمه

امروزه افزایش هزینه ساختمان یک مشکل شایع در زمینه ساخت‌وساز است [۱]. شین^۱ و همکاران (۲۰۰۹) بیان می‌کنند که در بسیاری از موارد هزینه نهایی پروژه‌ها بیش از هزینه برآورد شده اولیه بوده است. کامینگ^۲ و همکاران (۱۹۹۷) نیز در مورد ساخت و ساز و هزینه اضافی در کشورهای در حال توسعه نظیر عربستان سعودی، نیجریه و اندونزی بحث کردند و به این نتایج دست یافتند که افزایش شدید قیمت احداث ساختمان، کاهش توان مالی پیمانکاران^۳ را به دنبال داشته است [۲] و محدودیت‌های مالی بانک‌ها برای تداوم تأمین مالی پروژه‌های مذکور و همچنین کاهش شدید اعتبارات عمرانی دولت، تا حدود زیادی از سرعت پیشرفت صنعت ساختمان در کشور کاسته است [۳]. بنابراین یکی از مشکلات کشورهای در حال توسعه در اجرای موفقیت‌آمیز پروژه‌های زیربنایی و عمرانی که منجر به ائتلاف بسیاری از منابع مالی و انسانی می‌شود، عدم بهره‌گیری مدیران ارشد سازمان‌ها در این کشورها از تکنیک‌های مدیریت هزینه^۴ و تأثیر سازماندهی منسجم و علمی آن‌ها در پروژه‌هاست

¹ Shane

² Kaming

³ contractors

⁴ Cost Management